

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

**на освітньо-наукову програму
«Релігієзнавство» спеціальності 031 «Релігієзнавство»
III освітнього рівня «Доктор філософії» (РІВ)
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова**

Ознайомлення з освітньо-науковою програмою «Релігієзнавство» дає підстави стверджувати, що вона відповідає сучасним суспільним і професійним запитам та формує компетентності, які є необхідними не лише для академічної кар'єри, а й для практичної експертної роботи у сфері гуманітарної політики, культури, освіти та громадських комунікацій.

Сильною стороною програми є її націленість на формування дослідницької самостійності й аналітичної культури. Релігієзнавство як галузь знання потребує не тільки обізнаності в історії та теорії релігії, але й уміння адекватно інтерпретувати сучасні процеси - від змін у конфесійній картині до трансформацій релігійної ідентичності, форм публічної релігійності, взаємодії релігійних спільнот з державою та громадянським суспільством. Програма, судячи з її логіки, орієнтує здобувана саме на такий рівень роботи: уважний до контекстів, аргументований, методологічно дисциплінований і відкритий до інтердисциплінарних підходів.

Для Української асоціації релігієзнавців особливо важливо, щоб випускники РІО-програм виходили за межі вузької спеціалізації й могли представляти результати своїх досліджень зрозуміло та коректно для різних аудиторій - освітньої, експертної, медійної, міжінституційної. У цьому контексті позитивно сприймається орієнтація програми на розвиток академічної комунікації та культури представлення наукових результатів. Це напряду підсилює практичну цінність підготовки, адже фахівець з релігієзнавства часто виступає посередником між науковим знанням і суспільним запитом: від консультацій та аналітичних висновків до участі в публічних дискусіях і просвітницьких ініціативах.

Окремої уваги заслуговує те, що програма підсилена педагогічною складовою, яка розглядає підготовку здобувана не лише як дослідника, а й як майбутнього викладача та носія академічної культури. Наявність науково-педагогічної практики є для Асоціації важливою ознакою зрілості програми, оскільки дозволяє перевести наукові компетентності в площину професійної діяльності: роботу з аудиторією, пояснення складних концептів, формування критичного мислення, дотримання академічної коректності й етики в чутливих темах. У наш час це має особливе значення, тому що релігійна тематика може бути полем суспільної напруги, а викладання й просвітництво вимагають точності, неупередженості, поваги до гідності іншого та здатності будувати діалог. Педагогічний блок, інтегрований у підготовку, суттєво зменшує розрив між високим рівнем теоретичних знань і практикою їхнього застосування.

Відчутним плюсом програми є її потенціал формувати випускника як експерта, здатного працювати з різними типами джерел та даних, коректно верифікувати інформацію й робити висновки, що мають прикладне значення. Для інституцій, які потребують аналітики в гуманітарній сфері, важливо мати спеціалістів, котрі можуть не лише описувати явища, а й пояснювати причинно-наслідкові зв'язки, ризики та можливі сценарії розвитку, пропонувати виважені підходи до комунікації з релігійними середовищами та враховувати локальні й міжнародні контексти. Саме такі компетентності, як видається, закладені у програмі через її дослідницьку орієнтацію та увагу до методології.

Позитивно слід оцінити також загальну ціннісну рамку програми, зорієнтовану на академічну доброчесність, відповідальність за результати дослідження та культуру наукової праці, що є не просто формальність, а гарантія того, що випускники працюватимуть з інформацією чесно й професійно, а їхні висновки будуть надійною основою для освітніх, культурних і експертних рішень.

Висновок. Освітньо-наукова програма «Релігієзнавство» третього рівня вищої освіти здатна підготувати висококваліфікованих фахівців з розвинутою

дослідницькою компетентністю, комунікативною культурою та педагогічною готовністю. Вона відповідає інтересам зовнішніх партнерів і потенційних роботодавців, які очікують від доктора філософії не лише наукової спеціалізації, але й зрілої професійної позиції, здатності працювати зі складними суспільними темами та виробляти експертні рішення.

Президент Української асоціації релігієзнавців,
доктор філософських наук

Л.О.Филипович

проф. Л.О.ФИЛИПОВИЧ